

Vladimir Strugar

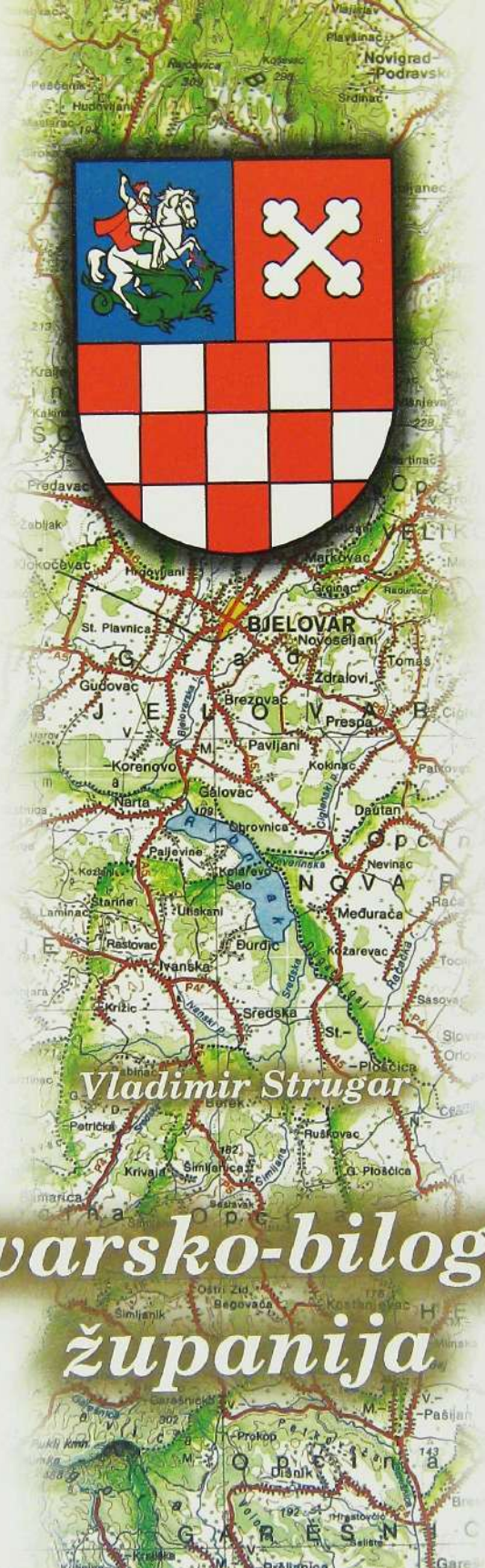
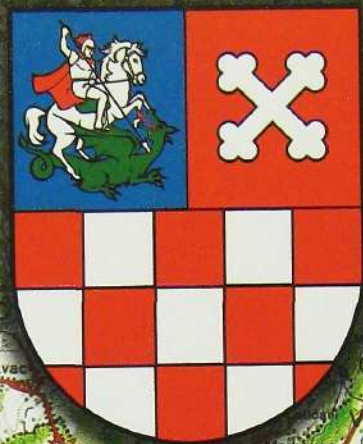
Bjelovarsko-bilogorska županija

Bjelovar 06. 12. 1996.

Preznanu gospodinu
Miroslavu Jakuću
od

Medinski Zofia
župana bjelovarske —
bitopovrske

Vladimir Strugar

Bjelovarsko-bilogorska županija

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 930.85(497.5-3 Bjelovar)

STRUGAR, Vladimir

Bjelovarsko-bilogorska županija / Vladimir Strugar ;
< fotografije Senka Budimir ... et al. >. - Bjelovar :
Županija bjelovarsko-bilogorska : Čvor, 1996. - 208 str. :
ilustr. (djelomice u bojama) ; 31 cm

Bibliografija: str. 197-200. - Summaries ; Zusammenfas-
sungen. - Kazala.

ISBN 953-6254-14-x (Čvor)

960807073

Dr. Vladimir Strugar

*Bjelovarsko-bilogorska
županija*

Bjelovar, 1996.

NAKLADNIK
Bjelovarsko-bilogorska županija

TEHNIČKI SERVIS
ČVOR d. d. Bjelovar

ZA NAKLADNIKA
Željko Ledinski, dipl. inž.

UREDNICI
Stjepan Horvat
Stanislav Pavlič, prof.

RECENZENTI
Ana Antolović
mr. Miroslav Kuzle
Mladen Medar

UREDIVAČKI ODBOR
Željko Ledinski, dipl. inž.
Stanislav Pavlič, prof.
Josip Kurtak, prof.
Terezija Sablić
mr. Miroslav Kuzle
Ruža Lenac-Brleković, prof.
Gordana Sever
Dragan Mirosavljević

KOREKTOR
Ilija Pejić, prof.

PRIJEVOD NA ENGLLESKI I NJEMAČKI JEZIK
GLORIA d. d. Bjelovar

FOTOGRAFIJE
Senka Budimir i dr.

GRAFIČKI UREDNIK
Krešimir Ivanček, ak. slikar grafičar

GRAFIČKA PRIPREMA
Grafički studio ČVOR d.d. Bjelovar
Hrvoje Horvat

NAKLADA
1.500 primjeraka

TISAK
Prosvjeta d. d. Bjelovar, 1996.

Sadržaj

Uvodna riječ župana	9
Predgovor	10
I. POVIJESNE OSNOVE BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE	13
II. USTROJSTVO BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE DANAS	33
Prirodna obilježja	33
Stanovništvo	34
Ustrojstvo županijske vlasti	37
III. POVIJESNA I SUVREMENA OBILJEŽJA GRADOVA I OPĆINA	43
Grad Bjelovar	43
Grad Daruvar	59
Općina Berek	70
Općina Čazma	72
Općina Dežanovac	76
Općina Dulovac	78
Općina Garešnica	80
Općina Grubišno Polje	82
Općina Hercegovac	86
Općina Ivanska	90
Općina Kapela	92
Općina Končanica	94
Općina Nova Rača	96
Općina Rovišće	98
Općina Sirač	100
Općina Štefanje	104
Općina Velika Pisanica	106
Općina Veliki Grđevac	108
Općina Veliko Trojstvo	110

IV. GOSPODARSTVO BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE	115
Mogućnosti i razvoj	115
Poljoprivreda, ribarstvo i prehrambena industrija	119
Industrijska proizvodnja	127
Tekstilna industrija	127
Metalna industrija	128
Ostala industrija	129
Šumarstvo i drvna industrija	132
Turizam, ugostiteljstvo i trgovina	136
Promet i veze	139
Obrtništvo	140
V. DRUŠTVENE I KULTURNE OSOBITOSTI	145
Školstvo	145
Predškolske ustanove — temeljno pravo na odgoj i obrazovanje	146
Osnovno školstvo	146
Srednje školstvo	149
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	150
Prepoznatljivost u kulturi	152
Šport danas	159
VI. ZNAMENITE OSOBE	167
Književnici	167
Pedagozi i učitelji	172
Slikari, kipari i umjetnički fotografi	175
Znamenite osobe u ostalim područjima stvaralaštva	176
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA U DOMOVINSKOM RATU	183
Ostvarene težnje	183
Domovinski rat	184
Domovinski rat u županiji	185
Literatura	197
Kazalo imena	201
Kazalo naselja	203
Dodatak	206
Popis članova Županijske skupštine	206
Popis članova Županijskog poglavarstva	206
Županijski uredi	207
Gradonačelnici i načelnici	207

Uvodna riječ župana

Monografija Bjelovarsko-bilogorske županije prva je knjiga takve vrste u ovoj županiji. Svojim cjelovitim prikazivanjem osobitosti nalik je udžbeniku županije. Ona nije vodič-godišnjak, pa njena uporabna vrijednost nije vremenski ograničena, te će stoga i budući naraštaji u njoj naći korisne spoznaje o prošlosti i sadašnjosti Bjelovarsko-bilogorske županije. To je njena najveća, ali ne i jedina vrijednost.

Knjiga ova cjeloviti je zapis o županiji, njezinim karakteristikama, znamenitostima, povijesti, duhovnom bogatstvu, gospodarstvu, Domovinske ratu, kao i o svemu ostalom što jedan kraj čini prepoznatljivim. No, ona je ujedno i rezultat nastojanja autora i svih drugih suradnika koji su je stvarali da baš monografijom prikažu prepoznatljivost županije i tako je riječju i slikom približe čitateljima u Republici Hrvatskoj, ali i izvan nje. Stoga se zahvaljujem njenom autoru dr. Vladimiru Strugaru, pročelniku Županijskog ureda za prosvjetu, kulturu, sport, informiranje i tehničku

kulturu, koji je vođen ljubavlju za svoj kraj, u stvaralaškom zanosu, uložio podosta truda u stvaranju ovog kapitalnog djela. Ne zaboravimo da put od ideje do njezina ostvarenja nije bio nimalo lak i trajao je više od godinu dana. Također se zahvaljujem i svim ostalim suradnicima, prije svega Uređivačkom odboru, recenzentima, korektoru, grafičkom uredniku i urednicima, bez kojih knjiga ne bi ugledala svjetlo dana.

Tiskanje monografije u cijelosti je omogućila Županija bjelovarsko-bilogorska, rukovodeći se željom da naša županija konačno dobije knjigu koja će o njoj govoriti na primjeren način i dostojno je predstavljati.

Konačni sud o tome jesmo li uspjeli u našim nakanama dat će, naravno, čitatelji, no mi se ipak nadamo i vjerujemo da smo uspjeli učiniti prvi značajan pothvat.

Župan

Željko Ledinski, dipl. ing.

Željko Ledinski

Predgovor

Stvaranjem samostalne i suverene države Hrvatske poslije višestranačkih izbora u proljeće 1990. godine i utemeljenjem županija 1992. godine, kao oblika novog teritorijalno-upravnog ustrojstva države, osjetila se potreba za publikacijom u kojoj bi se prikazale osobitosti Bjelovarsko-bilogorske županije te tako postale dostupne domaćoj i široj (svjetskoj) javnosti.

Ta je potreba temeljni motiv, ali i cilj, pisanja monografije o Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Osobna pripadnost kraju i stvaralačka težnja da se stvori novo djelo bili su isto toliko važni u nastanku knjige.

Međutim, ostvariti tako široko postavljene ciljeve, nije bilo niti jednostavno niti lagano. Knjiga će vjerojatno biti početak sustavnijeg proučavanja svih osobitosti županije te će tako biti popunjene stanovite praznine koje nije mogao izbjeći ovaj prvi rad o županiji.

Sadržaji su raspoređeni u sedam sadržajno jedinstvenih poglavlja koja se međusobno dopunjuju i prožimaju.

U prvom se poglavlju prikazuju povijesne osnove Bjelovarsko-bilogorske županije radi njezina smještaja u protekla burna povijesna vremena i brojne teritorijalno-upravne promjene sve od 10. st. do danas. Njezino je današnje ustrojstvo prikazano u drugom poglavlju.

U trećem se poglavlju prikazuju povijesna i suvremena obilježja gradova i općina,

dakle onih naselja koja su u sastavu županije. Budući da svako naselje ima bogatu povijest i današnje posebnosti, u monografiji se one prikazuju sažeto, dok se širi uvidi mogu dobiti u monografijama pojedinih naselja.

Četvrto poglavlje je također sažeti prikaz gospodarskih obilježja županije prema pojedinim gospodarskim granama, gdje se pomoću brojčanih pokazatelja nastoji prikazati razvijenost i mjesto pojedine gospodarske grane u županiji i Republici Hrvatskoj.

Uz gospodarska obilježja prikazana su u petom poglavlju društvena i kulturna obilježja županije, primjerice školstvo, zdravstvena zaštita i socijalna skrb, sport i kultura.

Povijesnom i suvremenom razvoju i napretku županije doprinijele su mnogobrojne znamenite osobe. Stoga se u šestom poglavlju, u temeljnim naznakama, prikazuju život i rad književnika, pedagoga i učitelja, slikara i kipara te znanstvenika u prirodnim i društvenim znanostima.

Napokon, suvremeni je život Hrvatske i županije obilježen Domovinskim ratom u kojemu je značajan doprinos dala i Bjelovarsko-bilogorska županija čiji je jedan dio bio u stalnoj ratnoj opasnosti i borbama, posebice širi daruvarski, grubišnopoljski i velikogrdevački kraj. O tom razdoblju suvremene hrvatske i županijske povijesti bit će jamačno napisane brojne cjelovite knjige pa se u monografiji stoga prikazuju tek neki temeljni podaci i događaji.

Nakon svakog poglavlja je sažetak na engleskom i njemačkom jeziku kako bi županijske osobitosti bile dostupne čitateljima i izvan Hrvatske.

Informativnoj i praktičnoj razini pridonijet će vjerujem popis korištene literature, kazalo osobnih imena i imena naselja.

U stvaranju novog djela potreban je dugotrajan i naporan autorov rad, ali i podrška, poticaji i pomoć drugih. To se potvrdilo i u stvaranju ove monografije, pa se iskreno zahvaljujem Županu i Županijskom poglavarstvu koji su mi povjerali ovaj težak ali častan zadatak te Urediivačkom odboru koji je usmjeravao cjelokupni istraživački rad. Zatim, tekst ne bi bio dostupan javnosti bez mišljenja recenzenata i sugestija za konačno njegovo oblikovanje. Toplo i iskreno se stoga zahvaljujem Ani Antolović, mr. Miroslavu Kuzli i Mladenu Medaru koji su mi pomogli u sadržajnom oblikovanju knjige.

Koliko je autor uspio ostvariti utvrđene zadatke, prosuđivat će sadašnji i budući čitatelji, a posebice istraživači koji će nastojati dopuniti njezine pojedine dijelove novim činjenicama. Međutim, ako ona pridonese barem početnom približavanju i prihvaćanju županijskih obilježja u vlastitoj i drugim sredinama te potakne stvaralačke potencijale i odgovornost za vlastiti razvoj i napredak, autor će smatrati da je knjiga ispunila očekivanja.

Autor

